

Sygn. akt II CSK 283/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku M. T.
o wpis prawa własności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 listopada 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 1 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. prostuje oczywistą niedokładność w komparycji zaskarżonego postanowienia przez wyeliminowanie sformułowania o treści: "przy uczestnictwie R. X.";**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawczynie M. T. od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 1 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W związku z tym, że Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego w S. oddalił wniosek M. T. o dokonanie wpisu prawa współwłasności w księdze wieczystej nr [...], tak samo jak rozpoznający skargę wnioskodawczynie od orzeczenia Referendarza Sądowego Sąd Rejonowy w S., zaś Sąd Okręgowy zaskarżonym postanowieniem oddalił apelację wnioskodawczynie od postanowienia Sądu Rejonowego, uczestnikiem postępowania wieczysto-księgowego nie był R. X., którego prawo własności wskutek żądania wnioskodawczynie mało zostać uszczuplone. Według bowiem art. 626¹ § 2 k.p.c., który jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 510 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2013 r., IV CZ 83/13, nie publ.), uczestnikami postępowania wieczysto-księgowego oprócz wnioskodawcy są tylko te osoby, których prawa zostały wykreślone lub obciążone, bądź na rzecz których wpis ma nastąpić. Tymczasem ujawnione w księdze wieczystej prawo własności R. X. nie zostało wykreślone ani obciążone.

Dlatego na podstawie art. 350 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 13 § 2 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. należało sprostować oczywistą niedokładność w komparycji zaskarżonego postanowienia przez wyeliminowanie z jego treści sformułowania „przy uczestnictwie R. X.”.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Występowanie istotnego zagadnienia prawnego skarżąca upatruje w konieczności wyjaśnienia, czy w sytuacji, w której w żadnym postępowaniu

dowodowym nie wykazano, iż faktycznie nastąpiło nabycie w dobrej wierze spadku przez jednego uprawnionego do jego nabycia, a on sam nie kwestionował nabycia spadku po zmarłym ojcu w 1/3 części prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego, a następnie bez badania materiału dowodowego przyjmuje się i ustala prawne skutki odmiennie od przyjętych ustaleń sądowych uniemożliwiając stronom uzyskanie wpisu potwierdzającego prawo własności udziału w nieruchomości.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżąca upatruje w tym, iż ustalony stan faktyczny wskazuje, że rozstrzygnięcie sądu mogło być oparte na dokumentach nie posiadających waloru autentyczności.

Zgodnie z art. 626⁸ § 2 k.p.c. rozpoznając wniosek o wpis sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Przepis ten został wprowadzony do k.p.c. ustawą z dnia 11 maja 2001 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece - Kodeks postępowania cywilnego,

ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy - Prawo o notariacie (Dz. U. Nr 63, poz. 635) i był dosłownym powtórzeniem uchylonego tą ustawą art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 790, ze zm., dalej u.k.w.h.).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że art. 626⁸ § 2 k.p.c. zawiera pełną regulację przebiegu postępowania wieczysto-księgowego, tak w zakresie przebiegu postępowania dowodowego jak i podstaw orzekania. W związku z tym wyłączną podstawą ustaleń faktycznych i prawnych sądu przy rozpoznawaniu wniosku o wpis w księdze wieczystej jest jedynie treść wniosku, treść dołączonych do niego dokumentów i treść księgi wieczystej (zob. uchwała składu 7 sędziów z dnia 16 grudnia 2009 r. - zasada prawna - III CZP 80/90, OSNC 2010/6/84, wyrok z dnia 19 marca 2003 r., I CKN 152/01, OSNC 2004/6/92).

Wnioskodawczynie domagała się wpisu prawa własności w księdze wieczystej [...] na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w S. z dnia 20 września 2011 r., sygn. akt I Ns [...] o stwierdzeniu nabycia spadku po M. X., który jednak nie figuruje w tej księdze wieczystej jako właściciel, lecz prawo własności jest wpisane na rzecz R. X., (który zmarł po M. X.) na podstawie wcześniejszej umowy darowizny zawartej z M. X. jako darczyńcą. W konsekwencji oczywistym jest, że na podstawie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po M. X. nie mógł nastąpić żądany przez wnioskodawczynię wpis prawa współwłasności na rzecz spadkobierców M. X..

Jakkolwiek wpis prawa współwłasności według wniosku miał też nastąpić na rzecz Ireny Mielnickiej, która nie brała udziału w postępowaniu, ale mając na względzie wskazaną przez wnioskodawczynię podstawę wpisu i treść księgi wieczystej nie może być mowy o nieważności postępowania, tym bardziej, że niewzięcie przez zainteresowanego udziału w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym samo w sobie nie powoduje nieważności postępowania (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasada prawa - z dnia 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, OSNC 2010, nr 7-8, poz. 98).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

aw

jw